

Kartulivähk rikub põllu pikaks ajaks

Kartulivähi tekitaja elutegevuse tagajärjel on mugulad ja stoolonid muutunud osaliselt või üleni kõbrulise pinnaga känkrateks.

Kartulivähk kuulub Eestis ohtlike taimekahjustajate nimekirja. Selle avastamisel või kahtlustamisel tuleb kohe informeerida Taimetoodangu Inspeksiooni.

Üht Valgamaa kartulikasvatajat tabas tänava augusti algul väga ebameeldiv üllatus, kui ta oma väikesel maalapil üht kartulitaimet üles tõmmates nägi varte otsas mugulate asemel hirmsaid känkrateolisi moodustisi. Kahtlustades, et asi pole normaalne, näitas ta leidu taimehaiguste spetsialistile. Too kinnitas, et tegu on kartulivähiga.

Kartulikasvataja käitus väga õigesti: kui on leitud ohtlik taimekahjustaja, tuleb kohe võtta ühendust Taimetoodangu Inspeksiooniga. Hiljem selgus, et sedasama haigust oli samal põllul leitud ka 23 aastat tagasi.

Kartulivähiga saastunud mullal on soovitatud pidada kartulikasvatusega vahet 20 aastat. Valgamaa põllulapil leitu aga näitab, et tegelikult säilib haigustekitaja seen maa sees kauem. Kahjuks ei ole teada, milline kartulisort seal kasvas, aga ilmselgelt oli see vähiõrn. Leitud koldes olid pealised väga jõudsa kasvuga ega reetnud maa-alust probleemi.

Kartulivähki esineb rohkem koduaedades, sest kasvatatakse palju vanu ja vähiõrnu sorte, sageli on ka seeme vana ning teadmata päritoluga.

Arvatakse, et kartulivähki tekitab patogeen arenes evolutsioonis koos kartuliga Lõuna-Ameerikas Andides, kust levis hiljem üle kogu maailma. Haigustekitaja toodi Euroopasse ilmselt pärast kartuli lehemädanikust põhjustatud näljahäda 19. sajandi keskpaigas seoses uute sortide aretamisega.

Kartulivähk on kardetuim kartulahaigus eelkõige siis, kui ei kasvatata vähikindlaid sorte. Rohkem esineb seda koduaedades, sest sealne sorti-

ment on väga kirju. Palju kasvatatakse vanu ja tihti ka vähiõrnu sorte, seeme on sageli vana ning teadmata päritoluga.

Kartuliseeme jõuab koduaedadesse enamasti nii, et keegi annab ära oma ülejäägid, sorti üldjuhul ei teata. Peale mugulate saadakse sel moel aga kaasa ka võimalik nakkusalg.

Nüüd, kui piirid on lahti, tuuakse välismaaltki kontrollimata juhuslikku seemet ning pannakse see maha, aimamata, millised hädad võivad kaas-

REPRO